Swaplı Kredide Erken Ödeme Kuru

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay 11. Hukuk Dairesi	16.04.2025	Bozma

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2024/2480	2025/2534	TBK 99, TBK 23, HMK 373

ÖZET

Euro kuru 5,00 TL bariyerine kadar 3,2120 TL sabit kurla ödenen, knock-out'lu çapraz para takasıyla bağlı kredinin erken kapatılmasında hangi kurun uygulanacağı belgelerde yazılmamıştır. Yargıtay, yorumun düzenleyen aleyhine yapılması ilkesiyle sabit kurun esas alınmasını gerekli görmüştür.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/knock-out-capraz-para-takasli-kredide-erken-odeme-kuru-2025-2534/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

11. Hukuk Dairesi 2024/2480 E. , 2025/2534 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 14. Hukuk Dairesi

Bölge Adliye Mahkemesi kararı Yargıtayca duruşma istemli olarak taraf vekilleri tarafından temyiz edilmekle; temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildi. Duruşma için belirlenen 15.04.2025 günü hazır bulunan asıl ve birleşen davada davacı şirket temsilcileri ... ile ..., ve birleşen davada davacı vekili Av. ... ile asıl ve birleşen davada davalı vekilleri Av. ... ile Av. ... dinlenildikten sonra duruşmalı işlerin yoğunluğu ve süre darlığından ötürü işin incelenerek karara bağlanması ileriye bırakıldı. Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip, gereği düşünüldü.

KARAR

I. DAVA

1.Asıl davada davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkili şirket ile davalı banka arasında kredi sözleşmeleri ve ödeme planının yapıldığını, müvekkilinin davalı bankadan kullandığı 20.000.000,00 TL ana para, vade sonunda 31.640.644,70 TL ödemeli, 01.08.2016 ilk ödeme ve 01.07.2024 son ödeme tarihli, 96 ay vadeli, %13,5 faiz oranlı kredinin 02.05.2018 tarihi itibariyle ....

Noterliğinin 03.05.2018 tarihli, ... yevmiye sayılı ihtarnamesiyle kapatıldığını ileri sürerek müvekkilinin 02.05.2018 tarihinden itibaren davalı bankaya gerek anılan kredi ilişkisi ve gerekse de başkaca bir ticari ilişkinden kaynaklı borçlu olmadığının tespitine, ... Mahallesi, ... pafta, ... Ada, ... parselde bulunan arsa üzerinde 01.07.2016 tarih ve ... yevmiye ile tesis edilmiş olan 20.000.000,00 TL bedelli 1 ve 2. derecedeki ipoteklerin resen fekkine, ... Noterliğinin 02.05.2018 tarihli ... yevmiye sayılı temliknamesinin hükümsüzlüğünün tespitine, müvekkili şirketin hâkim ortağı ve yönetim kurulu başkanı olan ...'ın müvekkili şirket tarafından davalı banka ile akdedilmiş olan kredi sözleşmelerinden kaynaklı borcu olmaması sebebiyle şahsi kefaletinden kaynaklı hiçbir sorumluluğunun kalmadığının tespitine karar verilmesini talep etmiştir.

2.Birleşen davada davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkili şirketin davalıdan kullandığı 20.000.000,00 TL ana paranın, vade sonunda 31.640.644,70 TL ödemeli, 01.08.2016 ilk ödeme ve 01.07.2024 son ödeme tarihli, 96 vadeli, %13,5 faiz oranlı kredinin 02.05.2018 tarihi itibariyle .... Noterliğinin 02.05.2018 tarihli ... yevmiye sayılı ve .... Noterliği'nin 03.05.2018 tarihli ... yevmiye sayılı ihtarnamesi ile kapatıldığını, müvekkilinin davalı bankaya hiçbir borcunun kalmadığını, buna rağmen teminat olarak davalı banka lehine İstanbul ili, ... ilçesi, ... Mahallesi, ... pafta, ... Ada, ... Parselde bulunan arsa üzerinde 01.07.2016 tarih ve ... yevmiye ise tesis edilen 20.000.000,00 TL bedelli 1. ve 2. dereceden 24.05.2018 tarihli ipoteğin davalı banka tarafından fek edilmediğini, bu nedenle müvekkili şirketin anılan taşınmazı acil ihtiyacı olan finansman gereksinimini temin etmek amacıyla kullanamadığını, üçüncü kişilere karşı maddi yükümlülüklerini ifada acze düştüğünü, yine teminat olarak ... A.Ş. nezdinde bulunan POS hesaplarındaki hak ve alacaklarının temlikine yönelik yapılan sözleşmelerin dayanaklarının ortadan kalktığını, POS hesaplarının davalı bankaya intikal ettiğini, davalı banka tarafından bloke altına alındığını ve müvekkiline kullandırılmadığını, bu sebeple müvekkilinin üçüncü kişilere karşı mevcut sair maddi yükümlülüğünü ifada acze düştüğünü, aynı zamanda müvekkili şirketin borcunun kalmamasına rağmen fek edilmeyen ipotek ve POS temliklerinden borcunun olmadığının tespitine ilişkin olarak İstanbul 14. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2018/475 E. sayılı dosyası ile dava açıldığını, müvekilli şirketin uğramış ve uğramakta olduğu müspet ve menfi zararlara karşılık olarak bu davayı açtıkları ileri sürerek fazlaya ilişkin ve devam etmekte olan zarar kalemlerine ilişkin dava ve talep hakları saklı kalmak üzere, şimdilik 1.000.000,00 TL maddi tazminatın ve ayrıca müvekkili şirketin yaşanan bu süreç içerisinde ticari itibarının zedelenmesinden mütevellit 1.000.000,00 TL manevi tazminatın, dava tarihinden itibaren işleyecek ticari reeskont faizi ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

1.Asıl davada davalı vekili cevap dilekçesinde; dava harcının eksik ödenmiş olup tamamlatılması gerektiğini, dava değerinin dava dilekçesi içeriği ile bariz çelişkiye düşecek şekilde düşük gösterildiğini, davacının menfi tespit davası konusu borcunun bulunmadığını ispatlayacak delil sunamadığını, bu nedenle davanın reddi gerektiğini, dava tarihi itibariyle davacının bankalarından kullandığı kredinin euro cinsinden olup, bankalarının davacıdan alacakları toplamının 15.497.604,24 TL olmayıp alacakları kredi ana para tutarının 4.799.709,38 euro, euro krediye işlemiş kredi faiz ve erken ödeme cezası tutarlarına ve çapraz para takası işleminin kapatılması için

ödenmesi gereken maliyet tutarına tekabül ettiğini, 01.07.2016 tarihinde davacı ile müvekkili arasında davacıya 20.000.000,00 TL karşılığı euro ve 40.000.000 TL kredi kullandırılması konusunda prensip anlaşması imzalandığını, bu prensip anlaşmasında 40.000.000 TL'lik kredinin TL olarak kullandırılacağının ve faiz oranının 17,25 olacağının, kalan 20.000.000 TL'lik kredinin ise euro olarak kullandırılacağının açıkça düzenlendiğini, taraflar arasında ...Araçlar Çerçeve Sözleşmesinin 30.06.2018 tarihinde akdedildiğini, davacının kredi borcunun euro/TL kurunun 5,00 TL olacağı tarihe kadar kredi borcunun TL olduğunu, söz konusu kurun 5,00 TL'nin üzerine çıkması hâlinde kredi borcunun euro olduğu iddiasının doğru olmadığını, euro kullandırdıkları kredinin davacının hukuka aykırı talebine uyularak eksik ve Türk lirası olarak ödenmesinin müvekkili bankayı zarara uğratacağını savunarak davanın reddini istemiştir.

2.Birleşen davada davalı vekili cevap dilekçesinde; dava konusu olayda borçlunun temerrüdünün sonuçlarına ilişkin kanun hükümlerinin uygulanamayacağını, bir an için aksi düşünülse bile davacının seçimlik haklarından yalnız birisini kullanması gerekirken birden fazla seçimlik hak kullanılmış olması nedeniyle davanın reddi gerektiğini, taraflar arasındaki uyuşmazlığın banka kredi ilişkisinden kaynaklandığını, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun (TBK) 386 ve 387. maddeleri uyarınca, davalının alacaklı, davacının borçlu olduğu tüketim ödüncü (karz akdi) sözleşmesi mevcut olduğunu, TBK'nın 392. maddesi ve taraflar arasında imzalanan sözleşmeler uyarınca, davacı borçlunun dilediği zamanda yani erken ödeme yaparak krediyi kapatmasının mümkün olmadığını, buna karşın davacının dava dilekçesinde, 02.05.2018 tarihi itibariyle bakiye kredi borcunun 15.497.604,24 TL olduğu iddiasıyla ve müvekkili banka nezdindeki hesaplarından tahsilat yapılmasını ve borcun kapatılmasını talep etmiş olmasına dayanarak menfi tespit talebinde bulunduğunu, müvekkilinin böyle bir TL ödeme talebini kabul etmediğini, çünkü bu talebin kredinin döviz kredisi olması nedeniyle kabulünün mümkün olmadığını, müvekkilinin alacaklı temerrüdüne düştüğünden söz edilemeyeceğini, kaldı ki alacaklı temerrüdünün mevcut olduğu kabul edilse bile bu durumun alacaklının sorumluluğuna yol açan bir husus olmadığını, zira alacaklı temerrüdünün, borçlunun temerrüdünden farklı olarak alacaklıya bir sorumluluk yüklemediğini, borçlunun borcunu tevdi etmek suretiyle borcundan kurtulmasının mümkün olduğunu, davacı iddialarının dayanağı bulunmadığını, TBK'nın 112. maddesindeki borçların ifa edilmemesini düzenleyen hükümlere dayanmanın da mümkün olmadığını, müvekkilinin eksik ve vadeden önce yapılmak istenen kredi geri ödemesini, taraflar arasında imzalanan sözleşmeler ve TBK hükümleri gereği kabul etme yükümlülüğü bulunmadığını, davalının temerrüt halinde olduğundan söz edilemeyeceğini, müvekkili hakkında TBK'nın 106 ve 107. maddelerinde düzenlenen alacaklının temerrüdünü düzenleyen hükümlerin uygulanmasının söz konusu olmadığını, nitekim davacı tarafından davalıya çekilen ihtara karşı .... Noterliğinin 03.05.2018 tarihli, ... yevmiye sayılı cevabi ihtarnamelerinde belirttikleri üzere müvekkilinin bakiye ana para alacağının 4.799.709,38 euro olduğunun ve ayrıca faiz ve erken ödeme cezası alacaklarının olduğunun ve buna ilaveten 01.07.2016 tarihinde taraflar arasında imzalanmış olan Avrupa Tipi Knock- Out-In Çapraz Para Takası işleminin kapatılması için yapılması gereken ters çapraz para takası (Swap) işleminin kapatılmasından doğacak maliyetlerden doğan alacakların bulunduğunun davacıya bildirildiğini, buna rağmen davacının, banka nezdindeki TL hesaplarından 15.497.604,94 TL'nin tahsili suretiyle kredinin kapatılmasını haksız olarak talep ettiğini, bunun kabul edilemeyeceğini, davacının eksik

harcı tamamlaması gerektiğini, maddi ve manevi tazminat taleplerinin yasal şartlarının gerçekleşmediğini, müvekkili tarafından kullandırılan dava konusu kredinin TL kredisi olmayıp döviz yani euro üzerinden kullandırılmış kredi olduğunu, dava konusu kredi dışında davacıya 40.000.000,00 TL daha kredi kullandırıldığını, o kredinin TL ödenmesi suretiyle kapatıldığını, davaya konu kredinin ise euro üzerinden kullandırıldığını, taraflar arasında imzalanan 30.06.2016 tarihli genel kredi sözleşmesi tahtında imzalanan prensip anlaşmasına uygun olarak 01.07.2016 tarihinde o günkü kurlar üzerinden 20.000.000,00 TL'nin euro karşılığı olan 6.226.650,06 euro kredinin Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar uyarınca, ...'nin yayınladığı kredi kullandırım tarihinde geçerli 2002/...numaralı Sermaye Hareketleri Genelgesi'nin 2.1.maddesi hükümlerine uygun olarak ... ... A.Ş.'nin davalı bankanın ... Şubesi nezdindeki hesabına müvekkili tarafından yatırıldığını, buna dair hesap ekstresinin ekte olduğunu, prensip anlaşmasının "faiz oranı" başlıklı bölümünde 20.000.000,00 TL'nin Eur Erken Ödeme Opsiyonsuz kullandırılması için faiz oranının %13,50 olduğunun belirtildiğini, Hazine türev sözleşmesinin ekte olduğunun ve bu sözleşmeye göre hazırlanmış fiyatlanma olduğunun belirtildiğini, yine aynı hükümde kredi erken ödemesinin yapılabilmesi için yapılmış olan türev işleminin ters işleminin yapılacağının belirtildiğini ve bu işlemin yapılması halinde o günkü ters türev işlem maliyetinin kredi alan tarafından karşılanacağının belirtildiğini, bu düzenlemelerden de anlaşılacağı üzere kredinin TL kredi olmayıp 20.000.000,00 TL karşılığı euro kredi olduğunu, müvekkili tarafından üstlenilen riskin karşılanması bakımından da müvekkili ile dava dışı şirket arasında çapraz para takas işlemi yani swap anlaşması yapıldığını, bu çapraz para takas işlemi ile davacının euro kredi kapsamında ödeyeceği ana para, faiz geri ödemeleri, euro kredinin, euro kurunun 5 TL'ye ulaşana kadar uygulanacak kredi kullandırım tarihindeki kurdan TL karşılığına tekabül eden ana para, faiz geri ödeme tablosu ile değiş tokuş edildiğini, bu hususun çapraz para takası işlem formunun ilk sayfasında "Ana para değişim kurulunun 3.2120" olduğu belirtilerek mutabakata bağlandığını, tüm bu açıklamalardan davaya konu kredinin euro kuru olduğunun anlaşıldığını, euronun yükselişe başlaması ve sözleşmelerde kararlaştırılan 5 euronun üstüne doğru hareketlenmesi üzerine davacının rzikoyu davalıya yüklemek üzere, sözleşmedeki 3,2120 kuru üzerinden krediyi kapatmak istediğini ve kredinin TL kredisi olduğunu iddia ederek erken ödeme suretiyle krediyi kapatmayı amaçladığını, çapraz para takası işleminin nimetlerinden yararlanan davacının, bu işlemin tüm külfetlerini davalıya yüklemeye çalıştığını, bunun kabul edilmediğini, müvekkili ile davacı arasında yapılan çapraz para takas işlemi ile müvekkilinin üstlendiğini kur ve faiz risklerinden korunmak için müvekkili ile yabancı bir banka arasında çapraz para takas işlemi yapıldığını, davacının erken ödeme yapması halinde davalının anılan çapraz para takas işlemi nedeniyle oluşacak maliyetlerinin de davacı tarafından karşılanması gerektiğini, davanın haksız ve kötüniyetli olduğunu, davacı iddialarının kabul edilmesi halinde davalı bankanın haksız olarak zarara uğratılmış olacağını, bankadaki paranın mevduat sahiplerine ait para olup korunması gerektiğini, basiretli bir tacir gibi davranması gereken davacının tüm rizikoyu banka üzerine yüklemeye çalışmasının kabul edilemeyeceğini, davacının iddia ettiği maddi ve manevi zararları kanıtlayan bir olguyu ortaya koymadığını savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile kullandırılan kredinin TL karşılığı euro kredisi olduğu, taraflar arasındaki erken ödemenin yapılabileceğine ilişkin bir uyuşmazlık bulunmadığı, kredinin TL ödemeli euro kredi olduğu anlaşılan bu aşamada uyuşmazlığın "TL ödemeli Avrupa Tipi ... ile Çapraz Para Takası Sözleşmesi yapılan euro kredi"de erken ödemenin fikslenen kur üzerinden mi güncellenen kur üzerinden mi yapılması gerektiğine ilişkin olduğu, kredi sözleşmesi ile taraflar arasında yapılan Avrupa Tipi ... ile Çapraz Para Takası Sözleşmesi birbiriyle bağlantılı iseler de, erken ödeme halinde borcun nasıl hesaplanacağına ilişkin sözleşmelerde açıkça bir düzenleme bulunmadığı, sözleşmedeki bu boşluğun sözleşmedeki boşlukların doldurulmasına ilişkin hukuk kuralları gereğince tayin edilmesi gerektiği, Avrupa Tipi ... ile Çapraz Para Takası Sözleşmesi gereğince erken ödemenin ...'taki fikslenen kur olan 3,2120 TL üzerinden hesaplama yapılarak erken ödeme bedelinin tespit edilmesi halinde ... işleminden kaynaklanan tüm riskin kurun ...'taki 5 TL sınırına ulaşacağını gören kredi lehtarı tarafından erken ödemeyle kapatılarak tüm zararın bankaya yüklenmesi sonucunu doğuracağı, bankanın TL ödemeli euro kredisi ve bununla birlikte yapılan ... sözleşmesini kurmasındaki sözleşmelerden çıkartılan amacın, kurun belli bir miktara kadar yükselmesinden kaynaklanan riski kendisi yüklenirken kurun bu miktardan daha fazla artması halinde riski kredi lehtarına bırakmak istemesi olduğu, bu iradenin kredi lehtarı tarafından da kabul edildiğinin ... sözleşmesinden anlaşıldığı, kredinin taksitler halinde ödenmek üzere kullandırıldığı, bir önceki cümlede anlatılan riskin bankaca, taksitli ödenmesine güvenilerek alındığı, bu nedenlerle TL ödemeli ... işlemi yapılmış euro kredilerin erken ödeme halinde erken ödemenin ... işlemindeki fikslenen kur üzerinden değil erken ödeme tarihindeki güncel kur üzerinden yapılması gerektiğinin taraflar arasında yapılan Avrupa Tipi ... ile Çapraz Para Takası Sözleşmesi gereğince hakkaniyete uygun olduğu, erken ödemede borç miktarının para takası sözleşmesi kapsamında ana para değişimi sonucu oluşan geri ödeme borcuna göre değil, euro kredi borcunun bakiyesine göre hesaplanması gerektiği, bu hesaplamaya göre de, davacının erken ödeme tarihindeki erken ödeme yapılan miktarın, toplam borcu karşılayıp karşılamadığının karşılamıyor ise ileri tarihli hangi taksitlerin erken ödeme kapsamında kaldığının hesaplanması gerektiği, erken ödeme sonrasında erken ödeme tarihindeki bakiye borcun 4.825.887,53 euro olduğu, erken ödeme miktarı olan 15.497.604,24 TL'nin, erken ödemenin yapıldığı tarih itibariyle güncel kur üzerinden 3.105.981,29 euroya denk geldiği, erken ödeme miktarı düşüldüğünde erken ödeme tarihinde, erken ödeme sonrasında bakiye borcun 1.719.906,24 euro olduğu, bu hesaplamaya göre erken ödeme miktarı her ne kadar tüm borcu kapatmaya yetmemiş ise de; bu miktarın, basiretli tacir gibi davranmak zorunda olan bankanın, -müşterisi kredi lehtarı davacının zararının artmasını önleyecek şekilde- -davacının erken ödeme miktarının kredi borcundan düşülmesi talebini de dikkate alarak- ihtar tarihi itibariyle hesabında bulundurduğu Türk Lirası paradan güncel kura göre 3.105.981,29 euro erken ödeme miktarının taksitlerden düşmesi gerektiği, varılan bu sonucun ağırlaştırılmış objektif özen yükümlülüğü altında bulunan davalı bankanın erken ödeme tarihinde emrine amade edilen TL erken ödeme tutarı ile güncel kur üzerinden euro alarak hem kendisinin hem de davacı müşterinin zararını kolayca önleyecek imkânı olması nedeniyle fazlasıyla hakkaniyete uygun bulunduğu, dava tarihi itibariyle davacı kredi lehtarının, -erken ödeme miktarının erken ödeme tarihindeki kur üzerinden yapılan hesaplamaya göre- 1.719.906,24 euro asıl alacak, 14.834,19 euro işlemiş faiz, 741,71 euro ... olmak üzere toplamda 1.735.482,14 euro halen borçlu olduğu, icra dosyasında yapılan ödemeler

dikkate alındığında, davacı kredi lehtarının ... euro fazla ödeme yaptığı, bu fazla ödeme miktarının dava tarihi olan 25.05.2018 tarihinden sonra 01.06.2018 tarihinde yapılan ödemeyle gerçekleştiğinden dava tarihi itibariyle ipoteklerin fekki talebi hususunda davacının haksız olduğu gibi gerek bu nedenle gerek ise birleşen dava açısından ipoteklerin kaldırılmasında pos hesaplardaki hak ve alacakların temlik sözleşmesi gereğince davalı tarafından tahsil edilip davacıya kullandırılmamasında davalının haklı olduğu bu nedenlerle bu hususa ilişkin taleplerin reddi gerektiği, pos hesaplardaki hak ve alacakların temliğine ilişkin sözleşmelerin ve .... Noterliğinin 02.05.2018 tarih ... yevmiye sayılı temliknamesinin hükümsüzlüğünün tespiti taleplerinin ispatlanamadığı ve bu nedenle taleplerin yerinde olmadığı, her ne kadar davacı şirket tarafından ...'ın şahsi kefaletinden kaynaklı bir sorumluluğunun kalmadığının tespiti talep edilmiş ise de, bu talep açısından aktif husumet ehliyetinin bulunmadığı, davalı bankanın ... ile kur ve faiz risklerinden korunmak için yapılan ikinci çapraz para takası sözleşmesi gereğince elde ettiği kazancın davacının borcundan mahsup edilip edilmeyeceği hususuna gelince, davalı banka ile ... arasında yapılan sözleşmenin davanın taraflarına etki edemeyeceği, zira hedge sözleşmesi gereği davalı bankanın 670.000,00 euro gelir elde edecek olması ile birlikte ...'ın yaptığı ödeme davacı ile davalı arasındaki sözleşmesel borç ilişkisin etki etmeyeceği, taraflar arasında ki sözleşmelerde bu yönde düzenlenmiş bir hüküm de bulunmadığı nazara alındığında ...'dan tahsil edilen gelirin davacının istirdat bedeline eklenemeyeceği gerekçesiyle, Pos hesaplarındaki hak ve alacakların temlikine ilişkin sözleşmelerin ve temliknamenin hükümsüzlüğünün tespiti talebinin reddine, ...'ın şahsi kefaletinden kaynaklı bir sorumluluğunun kalmadığının tespiti talebinin aktif husumet ehliyeti bulunmadığından reddine, menfi tespit davasından istirdat davasına dönüşen davada talebin kısmen kabulüyle ... euronun 20.04.2020 tarihinden itibaren 3095 sayılı Kanun'un 4/a maddesi gereğince Devlet Bankalarının euro ile açılmış bir yıl vadeli mevduat hesabına ödediği en yüksek faiz oranında temerrüt faizi ile davalıdan alınarak davacıya verilmesine, fazlaya ilişkin istemin reddine, ipoteklerin fekki talebine ilişkin davanın konusuz kalması nedeniyle bu hususta karar verilmesine yer olmadığına, işin esası hakkında davalı haklı olmakla davalı lehine bu talep açısından yargılama gideri/vekâlet ücretine hükmedilmesine, birleşen davanın reddine, kötüniyet tazminatı talebinin reddine karar verilmiş, hüküm, taraf vekillerince istinaf edilmiştir.

IV. İSTİNAF

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile birleşen davada maddi ve manevi tazminat davalarının tamamen reddi durumunda nispi vekâlet ücretine değil maktu vekâlet ücretine hükmedilmesi gerektiği gerekçesi ile taraf vekillerinin asıl davaya yönelik istinaf başvurusunun esastan reddine; davacı vekilinin birleşen davaya yönelik istinaf başvurusunun kısmen kabulü ile birleşen davaya ilişkin İlk Derece Mahkemesi kararının vekâlet ücreti yönünden düzeltilmek üzere kaldırılarak birleşen davanın esası hakkında yeniden hüküm kurulmasına, bu doğrultuda; asıl davada pos hesaplarındaki hak ve alacakların temlikine ilişkin sözleşmelerin ve .... Noterliğinin 02.05.2018 tarih ... yevmiye sayılı temliknamenin hükümsüzlüğünün tespiti talebinin reddine, ...'ın şahsi kefaletinden kaynaklı bir sorumluluğunun kalmadığının tespiti talebinin aktif husumet ehliyeti bulunmadığından reddine, menfi tespit davasından istirdat davasına dönüşen davada talebin kısmen kabulüyle ... euronun 20.04.2020 tarihinden itibaren 3095 sayılı Kanun'un 4/a maddesi gereğince Devlet Bankalarının euro ile açılmış bir yıl vadeli mevduat hesabına ödediği

en yüksek faiz oranında temerrüt faizi ile davalıdan alınarak davacıya verilmesine, fazlaya ilişkin istemin reddine, İpoteklerin fekki talebinin davanın konusuz kalması nedeniyle bu hususta karar verilmesine yer olmadığına, birleşen davanın reddine karar verilmiş, karar, taraf vekillerince temyiz edilmiştir.

V. TEMYİZ

A.Dava ve Hukuki Nitelendirme

Asıl dava, dava konusu 20.000.000,00 TL tutarlı kredi sözleşmesi nedeniyle borçlu olunmadığının tespiti, kredi ilişkisi nedeniyle verilen bir ve ikinci derecedeki ipoteklerin fekki, ... Noterliğinin 02.05.2018 tarihli temliknamesinin iradenin sakatlanması ve zor durumdan faydalanılması nedeniyle hükümsüzlüğünün tespiti, davalı tarafından fazla tahsil edilmiş olan tutarların istirdadı, ...'ın da şahsi kefaletinden dolayı borçlu olmadığının tespiti taleplerine ilişkindir. Birleşen dava ise borcun bulunmamasına rağmen ipoteklerin fek edilmemesi nedeniyle finansman ihtiyacının karşılanmaması, üçüncü kişilere olan yükümlülüklerin yerine getirilememesi, teminat olarak temlik edilen pos alacaklarının davacıya kullandırılmaması nedeniyle üçüncü kişilere sair maddi hükümlülüklerin ifasında acze düşürdüğünden uğranılan maddi ve manevi zararların tazmini taleplerine ilişkindir.

B.Değerlendirme ve Gerekçe

1.Asıl ve birleşen davalarda uyuşmazlık, münhasıran euro karşılığı 20.000.000,00 TL tutarlı kredi sözleşmesi ile ilgili olup ödemenin hangi tarihteki kur üzerinden hesaplanması gerektiği noktasında toplanmaktadır. Bunun için de taraflarca kredi ilişkisi kapsamında imzalanan sözleşme ve belgelerin değerlendirilmesi gerekir.

Taraflar arasında 30.06.2016 tarihli 75.000.000,00 TL limitli genel kredi sözleşmesi ve ...Araçlarına İlişkin Çerçeve Sözleşmesinin imzalandığı; 01.07.2016 tarihli "Bağlayıcı Olmayan Prensip Anlaşması", aynı tarihli "Avrupa Tipi Knock Out'lu Çapraz Para Takası (... ... ...)" İşlem Talimat Sonuç Formu" imzalandığı ve taraflar arasındaki kredi ilişkisinin bu belgeler üzerinden tesis edildiği anlaşılmaktadır.

30.06.2016 tarihli ve 75.000.000,00 TL üst limitli genel kredi sözleşmesinin incelenmesinde; genel çerçeve kredi sözleşmesi niteliğinde olduğu, bu sözleşme kapsamında kredi kullanan davacı şirketin davalı bankadan TL ya da döviz niteliğinde kredi kullanabileceği, 3.3.3. maddesinde, bankaca Türk lirası limit karşılığı döviz üzerinden kredi açılabileceğinin belirtildiği, döviz karşılığı Türk lirası kullandırılması dahil bankanın müşteri lehine döviz üzerinden nakdi kredi kullandırması sonucu yükümlülük altına girmesi hâlinde işlem konusu dövizleri kendi kaynağından veya müşterinin döviz hesaplarından karşılayabileceği gibi ... veya diğer müesseselerden satın almak suretiyle de karşılayabileceği, müşterinin, bankanın bu şekilde yapacağı döviz satışlarına ve transferlerine döviz satışının yapıldığı gün itibariyle bankanın tayin edeceği döviz satış kurunun uygulanacağı, tüm yükümlülüklerin bankanın garanti ettiği veya kullandırdığı döviz cinsi üzerinden yerine getirileceği, ödemelerin aynı döviz cinsi üzerinden yapılacağı açıklamalarına yer verildiği anlaşılmıştır.

Taraflar arasında imzalanmış olan 01.07.2016 tarihli "Bağlayıcı Olmayan Prensip Anlaşması" başlıklı belgenin incelenmesinde; bu anlaşmanın, bankanın finansman sağlamasının genel koşullarını belirlediği vurgulanmış, anlaşmanın koşullarının geçerliliği kredi dökümanlarının imzalanmasına bağlanmış ve "İndikatif koşul ve şartlar" başlığı altında; tamamen veya kısmen kullanılmak üzere 60.000.000,00 TL veya eş miktarda euro olarak kredi kullanılabileceği, kredinin euro olarak kullandırılması halinde 3.500.000,00 euro türev işlem limiti tahsis edildiği, vadenin 8 yıl olacağı belirtildikten sonra, kredi kullanımı için 1. opsiyonda 60.000.000,00 TL için erken ödeme opsiyonlu %17,55 sabit, erken ödeme opsiyonsuz %17,40 sabit faizli kredi kullanılabileceğinin belirtildiği; 2. opsiyon olarak 40.000.000,00 TL kredi ile 20.000.000,00 TL karşılığı euro şeklinde iki farklı kredi kullanılabileceği belirtilmiş, 40.000.000,00 TL için faiz oranının %17,55 olduğu belirtildikten sonra 20.000.000,00 TL karşılığı euro kredisi bakımından erken ödeme opsiyonsuz kullandırım için faiz oranı %13,50 olduğu belirtilmiş, devamında "Hazine Türev Sözleşmesi ekte olup sözleşmeye istinaden hazırlanmış fiyatlamadır" açıklamasına yer verilmiştir. Devamında, 20.000.000,00 TL karşılığı euro kredisinin erken ödeme opsiyonlu faiz oranının %15,50 olduğu belirtilmiş, yukarıdaki açıklamaya ilaveten, erken ödemeli opsiyonda kredi erken ödemesinin yapılabilmesi için yapılmış olan türev işleminin ters işleminin yapılacağı ve o günkü ters türev işlem maliyetinin kredi alana yani davacıya ait olacağına dair açıklamaya yer verildiği görülmüştür. Komisyonlar başlığı altında, toplam kredi tutarı üzerinden %0,5 oranında olup, %0,25'i bağlayıcı olmayan prensip anlaşmasının paylaşılmasına istinaden tahsil edileceği, bakiyesinin kredi sözleşmesinin imza gününde tahsil edileceği, erken ödeme komisyonunun ana para riskinin %0,5'i olarak belirlendiği, kredinin tek seferde kullandırılacağı açıklamasına yer verildiği anlaşılmıştır. Aynı belgenin "İhtiyari erken ödeme" başlıklı bölümünde "Bir yıl içinde ve en az 10 iş günü önceden yazılı bildirim yapmak kaydı ile en az 1.000.000,00 USD olmak üzere ihtiyari erken ödeme yapılabileceği, bu şekilde erken ödeme yapılması hâlinde kredinin erken ödenen herhangi bir kısmının otomatik olarak iptal olacağı"nın açıklandığı, anılan belgenin son sayfasında taraflar arasında imzalanan 30.06.2016 tarihli genel kredi sözleşmesine atıf yapıldığı ve bu prensip anlaşmasının genel kredi sözleşmesinin ayrılmaz bir parçası olduğu belirtilmiştir.

Taraflar arasında imzalanan "...Araçlarına İlişkin Çerçeve Sözleşmesi" başlıklı belgenin incelenmesinde; 2. maddede, sözleşmenin konusunun müşteri ile banka arasında tezgahüstü (organize olmayan) piyasalarda işlem gören her türlü türev araçlarının alım satımının yapılmasının yasal düzenlemeler çerçevesinde ifa edilmesi ve bu işlemlerde uygulanacak çerçeve kurallarının belirlenmesi olduğu belirtilmiştir. Sözleşmenin 9. maddesinde, sözleşmenin bağımsızlığı belirtilmiş, bu sözleşme maddelerinin kapsamadığı konularda genel kredi sözleşmesinin ve varsa diğer sözleşmelerin uygulanacağı belirtilmiştir. Sözleşmenin 11. maddesinde, müşterinin bankaya ödemesi gereken meblağın, kullanılabilir fonlar hâlinde ve bankanın takdirinde olmak üzere en geç vade/takas günü saat 12:00'a kadar banka nezdinde bir hesaba veya bankanın belirleyeceği başka bir hesaba yatırılacağı belirtilmiştir. ...Araçları Risk Bildirim Formuna göre risk beyanları başlığı altında bilirkişi kök raporunda özetlendiği üzere, ...işlemlerinin çeşitli oranlarda risk taşıdığı, aracı kuruluşun piyasalarda hesap sahibince yapılan işlemlere dair kendisine aktaracağı bilgiler ve yapacağı tavsiyelerin eksik ve doğrulanmaya muhtaç olabileceğinin dikkate alınması gerektiği, ...araçlarının alım ve satımına dair olarak aracı kuruluşun yetkili personelce yapılacak teknik ve

temel analizlerin farklılık içerebileceği, yabancı para cinsinden yapılan işlemlerde bu risklere ek olarak kur riskinin de mevcut olduğu ve hesap sahibinin tasarruflarını türev işlemlere dair yatırımlara yönlendirmeden önce dikkatli araştırma yapması gerektiğinin belirtildiği anlaşılmaktadır.

Davacı tarafından imzalanan 01.07.2016 tarihli "Avrupa Tipi Knock Out'lu Çapraz Para Takası (... ... ..." İşlem Talimat Sonuç Formu"nun incelenmesinde; 30.06.2016 tarihinde davalı banka ile davacı şirket arasında imzalanmış olan ...Araçlar Çerçeve Sözleşmesinin eki olan iş bu işlem talimat ve sonuç formunun amacının aşağıda belirtilen tarihte gerçekleşen anlaşmanın şartlarını belirlemek ve teyit etmek olduğu belirtilmiş, işlem tarihi olarak 01.07.2016 tarihi gösterilmiştir. İşlemin tanımı ve amacının tanımlandığı başlık altında "Avrupa Tipi Knock Out'lu Çapraz Para Takası (... ... ...) işlemi vade başında varsa ana para değişimini, her bir dönem sonu tarihi için geçerli olan gözlem tarihinde referans kurunun (...), ... seviyesinden küçük olması hâlinde dönem sonu tarihlerinde hem ana para geri ödeme tutarı hem de faiz değişimleri içeren bir işlemdir. Her bir dönem sonu tarihi için geçerli olan gözlem tarihinde referans kurunun (...), ... seviyesine eşit veya ... seviyesinden büyük olması hâlinde ilgili dönem sonu tarihinde söz konusu ana para geri ödeme tutarı hem de faiz değişimleri sadece o dönem için iptal olunur... Her bir dönem sonu için gözlem tarihinde bakılacak olan referans kur seviyesine eşit, referans kur seviyesinden büyük veya küçük olması kriterlerine göre ilgili dönem için ana para geri ödeme tutarı ve faiz değişimlerinin iptal olup olmadığını gösterecek olan kur seviyesidir" açıklaması yapıldıktan sonra ... seviyesi olarak 5,00 euro/... olarak belirlenmiş, referans kurun nasıl ve ne zaman tespit edileceği açıklanmış, başlangıç tarihinin 01.07.2016 vade sonu tarihinin 01.07.2024 olduğu, ... seviyesinin yani ana para değişim kurulunun 3,2120 olduğu belirtilmiştir. Devamında, müşterinin ödemelerine konu para biriminin TL olduğu, bankanın ödemelerine konu para biriminin euro olduğu, faiz oranının TL üzerinden %13,50 olduğu hususları belirtilmiştir. 2. sayfanın sonunda yer alan tabloda, bankanın ödeyeceği tutarın 20.000.000,00 TL olarak gösterildiği, müşterinin bankaya geri ödeyeceği tutarın ise 6.226.650,06 euro olduğu, değişim kurulunun yani sabitlenen kurun 3,2120 TL olduğu belirtilmiştir. Devamında davacının yani müşterinin TL üzerinden ödeme tablosu düzenlenmiş ve ... seviyesinin 5,00 TL olduğu gösterilmiştir.

Bu belgelerin içeriğinden anlaşıldığı üzere davacının krediyi erken kapama hakkı bulunup, kullandırılan kredi kapsamında borcun euro kur seviyesi 5,00 TL'ye çıkana kadar sabitlenen kur üzerinden hazırlanan Türk Lirası Ödeme tablosuna göre ödeneceği kararlaştırılmış, nitekim euro kur seviyesi 5,00 TL'nin altında olduğu dönemde davacı tarafından yapılan ödemeler sabit kur üzerinden yapılmıştır.

Her ne kadar yukarıda özetlenen belgelerde erken ödeme halinde sabit kurun mu yoksa güncel kurun mu esas alınacağı kararlaştırılmamış ise de; gerek ödeme tablosunun euro kur seviyesi 5,00 TL'ye çıkana kadar sabitlenen kur üzerinden hazırlanmış olması gerekse yazılı bir sözleşmede düzenleyen pozisyonunda olan tarafın, sözleşmeye ilişkin gerekli tüm hususları sözleşmeye dercetmesi gerekmekte olup, aksi durumda yani tarafların hak ve yükümlülüklerinin sözleşmede net bir şekilde belirtilmediği durumlarda sözleşme yorumlanırken, yorumun düzenleyen aleyhine olacak şekilde yapılacağına ilişkin genel ilke gereğince Mahkemece erken ödeme halinde de sabit

kurun esas alınması gerektiğinin kabulü ve buna göre bir değerlendirme yapılması gerekirken, davacının borcunun döviz borcu olduğu, döviz borcunun ise ödendiği tarihteki kur karşılığının tahsil edileceği gerekçesi ile yazılı şekilde hüküm tesisi doğru olmamış, asıl ve birleşen davada verilen hükmün asıl ve birleşen davada davacı lehine bozulması gerekmiştir.

2.Bozma sebebine göre asıl ve birleşen davada davalı vekilinin tüm temyiz itirazlarının incelenmesine şimdilik yer olmadığına karar verilmiştir.

VI. SONUÇ: Yukarıda (1) numaralı bentte açıklanan nedenlerle asıl ve birleşen davada davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULMASINA, (2) numaralı bentte açıklanan nedenlerle asıl ve birleşen davada davalı vekilinin tüm temyiz itirazlarının incelenmesine şimdilik yer olmadığına, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'un 373/2 hükmü uyarınca dava dosyasının Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, takdir olunan 28.000,00 TL duruşma vekâlet ücretinin davalıdan alınarak davacıya verilmesine,

peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgililere iadesine, 16.04.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.